

Høringssvar til udkast til bekendtgørelse om tilskud til permanent ekstensivering

09-12-2025

Indledning

Tak for muligheden for at komme med høringssvar på: "Bekendtgørelse om tilskud til permanent ekstensivering" jeres J.nr. 25-11- 000032
(link: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/70739>)

Bekendtgørelsesudkastet rummer væsentlige indgreb i ejendomsret, arealanvendelse og fremtidige driftsmuligheder. Samtidig mangler der faglig og juridisk proportionalitet i flere af de centrale bestemmelser. Nedenfor knytter vi detaljerede bemærkninger til de relevante kapitler og paragraffer.

1. Overordnede bemærkninger

Formålet om reduktion af klimagasser, kvælstofudvaskning og øget biodiversitet (Kapitel 1, §1) er legitimt, men indgrebene i arealanvendelsen er meget vidtgående sammenlignet med både formål og dokumenteret effekt. De centrale udfordringer udspringer af:

- **permanent servitut (§12)**
- **engangsbetaling for en varig retsvirkning (§18–19)**
- **kompleks og restriktiv adgang til ordningen (Kapitel 5)**
- **meget omfattende bortfalds- og tilbagebetalingsregler (§14)**

Da der er tale om en engangsbetaling for en reel permanent afståelse af råderet til arealet, virker erstatningsbeløbene små, i forhold til den værdi, der vil være for mange af de jorder, der kan komme i betragtning. Med den usikkerhed, der ligger til grund for de anvendte angivelser af klimavirkning og N-virkning. Andre mere virksomme midler til reduktion af klimavirkning og N-virkning bør derfor inddrages.

Disse forhold gør det afgørende, at ordningen udformes proportionalt og fagligt velbegrunnet.

2. Anvendte værdier for klimavirkning og N-tab i forslaget (§ 5-6)

§ 5 punkt 1 og 2: Beregningen af de emissionsværdier der anvendes, er ikke beskrevet. Det virker ikke til at de nyeste forsøgsresultater fra Seges og de danske universiteter er inddraget. Tallene ser heller ikke ud til at være konsistente med internationale forskningsresultater. Den klimavirkning som ekstensiveringstiltagene vil have, kan derfor være fejlvurderet. Herudover bør de alternative tiltag, der er til rådighed for at reducere klimapåvirkning medtages i den samlede betragtning bag udkastet.

§ 6 stk. 3 punkt 1 og 2: Både danske og udenlandske forsøg dokumenterer, at der kan opnås højere kvælstofeffekt ved brug af moderne præcisionsteknologier end anført under Stk. 3

punkt 1. Det er vigtigt at disse teknologier inddrages i arbejdet omkring højere N-udnyttelse i landbruget.

3. Servitutten – udkastets mest vidtgående indgreb (Kapitel 6, §11–12)

3.1 Problemets omfang

Bekendtgørelsen kræver tinglysning af en **permanent servitut** på alle tilsagnsarealer (§12), som bl.a. forbyder:

- al jordbehandling og omlægning (§12, stk. 2, nr. 1–2)
- al gødskning ud over græsning (§12, stk. 2, nr. 3)
- al anvendelse af plantebeskyttelsesmidler (§12, stk. 2, nr. 5)
- dyrkning af afgrøder, frøproduktion, energiafgrøder og juletræer (§12, stk. 2, nr. 9)
- etablering af skov og VE-anlæg (§12, stk. 2, nr. 6–7)

Servitutten gælder permanent, selvom tilskuddet kun dækker en treårig tilsagnsperiode (jf. §1 og §19).

3.2 Retssikkerhed og ejendomsret

Når en tidsbegrænset servitut indskrænker driftsrettigheder og fremtidig arealværdi, er der tale om et indgreb, der i realiteten kan sidestilles med ekspropriation. Engangskompensationen (Kapitel 9, §18–19) svarer langt fra til et markedsbaseret værditab.

3.3 Manglende fleksibilitet

§12, stk. 2, nr. 15 pålægger lodsejeren pligt til at lade arealet indgå i fremtidige offentlige projekter (lavbund, vådområder, vandløbsindsatser). Denne fremadrettede binding er usædvanlig og meget indgribende – og helt uden ekstra kompensation.

3.4 BL's anbefalinger

- Gør servitutten **tidsbegrænset** (fx 20 år) frem for permanent.
- Alternativt: Tilskuddet skal afspejle **det reelle varige værditab** i stedet for kun 3 års kompensation.
- Indfør **ret til revision eller ophævelse**, hvis faglige forudsætninger ændres.

4. Fagligt grundlag og manglende differentiering (Kapitel 1, §1 stk. 3; Kapitel 5, §7–9)

Bekendtgørelsen baserer sig på kortlægninger af kulstofrige jorde, kvælstofindsatsbehov og vådområdepotentiale (§1 stk. 3), men uden jordbundsspecifik vurdering.

4.1 Manglende jordbundsdata

Kravet om, at arealerne skal ekstensiveres permanent, hviler på generelle kort, selv om:

- C/N-forhold, hydrologi og drænstatus varierer betydeligt,
- klimaeffekten kan være negativ på visse organiske jorde,
- fosformobilisering ved vådlægning er veldokumenteret, men slet ikke behandlet i bekendtgørelsen.

4.2 Bæredygtigt Landbrugs anbefalinger

- Indfør **jordbundsspecifik faglig vurdering**, før permanent servitut pålægges.
- Giv mulighed for **tilpasset drift**, hvor fuld ekstensivering ikke giver dokumenteret miljøgevinst.
- Etabler en **5–10 års faglig revisionsmekanisme**, når ny viden foreligger.

5. Økonomi og proportionalitet (Kapitel 9, §18–19)

5.1 Engangsbetaling for varig retsvirkning

Tilskuddet udbetales som engangsbeløb (§19), men servituten er permanent (§12).

Dette er en åbenlys disproportionalitet mellem indgreb og compensation.

5.2 Tilbagebetalingsregler (Kapitel 7 og 8)

§14–17 indeholder meget vidtgående regler om bortfald og tilbagebetaling, bl.a. hvis:

- arealet bliver omfattet af ny regulering (§16),
- kriterier for tilskud berettigelse ikke længere er opfyldt (§20),
- nye registreringer ændrer arealstatus (§9; §16).

Ofte er forholdene uden for lodsejerens kontrol, men økonomiske konsekvenser er stadig lodsejerens.

5.3 Anbefalinger

- Tilskud skal modsvarer reelt værditab, ikke 3 års driftstab.
- Bortfaldsreglerne bør ændres, så landmanden ikke hæfter for myndighedsskabte ændringer.
- Indfør ret til compensation ved ny offentlig regulering efter servitutpålæg.

6. Adgangskrav og administrativ kompleksitet (Kapitel 5, §7–10)

Kravene til arealerne er meget omfattende:

- de må ikke være §3-arealer (§9, stk. 1, nr. 6),
- må ikke indgå i BNBO (§9, stk. 1, nr. 5),
- må ikke være omfattet af eksisterende projekter (§8, nr. 1–7),
- må ikke tidligere være permanente afgrøder (§7, nr. 7–8),
- må ikke være registreret som §21b-beskyttelseszone (§9, stk. 1, nr. 5).

Dette medfører, at kun en meget lille og vanskeligt identificerbar del af landbrugsarealerne potentielt kan deltage.

Anbefalinger

- Forenkling af regelsættet og én samlet vejledning/administrativ manual.
- Sikring af, at lodsejer er beskyttet, hvis myndighedsregistrering ændres efter tilsagnstidspunktet.

7. Natur- og biodiversitetseffekter (Kapitel 6, §12)

Servituten forudsætter, at passiv braklægnings automatisk skaber biodiversitet. Dette er fagligt forkert.

Forbud mod gødskning, slåning, rydning og pleje (§12, stk. 2, nr. 3, 9, 10 og 11) risikerer at:

- forringe lysåbne naturtyper
- accelerere tilgroning
- skabe invasive artsproblemer
- reducere fødegrundlag for eng- og markfugle

Anbefalinger

- Tillad **aktiv naturpleje**, herunder målrettet slåning eller let gødningstilførsel, hvor det understøtter biodiversitet.
- Servituten bør differentieres efter **HNV-værdi**, så lavere naturpotentiale ikke får samme restriktionsniveau.

8. Bæredygtigt Landbrugs samlede anbefalinger

1. Gør servituten **tidsbegrænset** eller tilpas tilskuddet til permanent værditab.
2. Indfør **jordbundsspecifik vurdering** af klima- og miljøeffekt før servitutpålæg.
3. Tillad **fleksibel drift og aktiv naturpleje**, hvor miljømålene kan opfyldes lige så godt.
4. Forenkling af adgangskrav og administrativ proces (Kapitel 5).
5. Ændring af **bortfaldsregler** i Kapitel 7–8, så lodsejeren ikke straffes for forhold uden for egen kontrol.
6. Etabler en **revisionsmekanisme** (fx hvert 5.–10. år) baseret på ny faglig viden.
7. Udarbejd samlet vejledning om forholdet mellem denne ordning og øvrige miljø- og klimaregimer.

Afsluttende bemærkning

Bæredygtigt Landbrug støtter ambitionen om klima- og miljøforbedringer, men ordningen i sin nuværende form indebærer uforholdsmæssige og varige indgreb uden tilstrækkelig kompensation, faglig differentiering eller retssikkerhed. Vi opfordrer til en grundlæggende justering af udkastet, så det bliver både fagligt bæredygtigt, juridisk robust og økonomisk rimeligt.

På vegne af Bæredygtigt Landbrug og med venlig hilsen